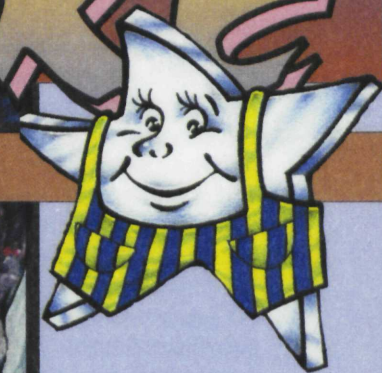

TÄHEKE

Nr 5

1998

Selgub
salapärase
Rebulbri
välimus

Teeme ise
nukuteatrit

Kes võiks olla
kärbi lõhnav
sugulane?

Lugu malbest
öösärgist ja
pirtsakast
peokleidist

Kõige kõigem
auto

Öökull Uhuu
uute uudistega

ISSN 0134-2266

917701341226003

Emme öösärk

Ema riputas pesu kuivama. Kergemad ja õhulised riidehilbud hakkasid rõõmsalt lehvima. Mõni paisus nagu helevalge puri. Meeleolu oli pärast pesumasinas karussellitamist nagu pererahval, kes mõnustast saunast tulnud. Võeti narrida neid, kes olid pesu kokku läinud:

"Vaesekesed, varsti olete nii tillukõhnad, et teid ei näegi enam!" Pilgati pisut neidki, kes olid välja veninud ja lotendama hakanud: "Taevake, varsti kõlbate vaid paksukestele selga! Aga meie peres paksukesti pole."

Teiste hulgas loppis ka ema pikk, üsna avar ja üsna vana öösärk.

"Mis te kogu aeg üksteist näagutate," noomis ta.

Teda ei võetud kuulda.

"Meie käisime eelmisel nädalal Londonis," uhkustasid isa sokid.

"Mina olin alles eile Toompeal asju ajamas," kiitles isa triiksärk.

"Mina viibisin maestro juures viiulitunnis," teatas Pireti roosipitsiline pluus. "Ta lubas mind lavale esinema. Mulle plaksutatakse ja kingitakse kannikesi."

"Mina, äh, jooksin öisel orienteerumisvõistlusel, voh!" puhkis Mardi kirsipunane sviiter. "Ma sain, äh-äh, teise koha."

"Sellepärast sul siis oligi vastik higilõhn juures!" kostis Pireti pluus.

"Enam ei ole," ütles Mardi sviiter kimbatuses.

"Aga järgmisel korral on jälle," nähvas Pireti pluus.

"Näete siis, muudkui uhkustate ja õelutsete," lausus ema öösärk taas malbelt vahele.

Teised pereriided olid end juba üles kütnud. Mängib siin emmeprouat vaid seepärast, et on öösel emme seljas!

"Mida sina ka tead, va vana öösärgikott!" nähvas ema peikleit, kel läikivad kuldniiidid sees. "Kas sa tead, mis on ball? See on tants ja muusika. Issi ei vii sind kunagi seltskonda, sest sinusugune Tuhkatriinu ei kõlba sinna. Aga mind viib. Ja kuidas

me seal keerutame, keerutame..." Ning uhke peikleit pani oma volangidega varruka isa triiksärgi õlale.

"Iga pidu saab ükskord otsa," kostis ema öösärk

malbelt. "Algab argipäev. Keegi ei tea seda paremini kui mina..."

"Jälle tema," torisesid isa Londoni sokid.

"Ise pole magamistoast väljagi saanud. Vaid siia pesunööri. Mida ta maailmast teab?"

"Varsti kingib issi emmele uue öösärgi," kuulutas isa triiksärk nõnda, nagu oleks tema ise see kinkija.

"Kuulsid? Siis rebitakse sind tükkideks ja sinust saab tolmulapp või põrandakalts," õelutses peikleit edasi.

Aga ema öösärk kostis leplikult: "Ma olen ehk pisut kulunud küll, aga minusse on vahel mitu elu ära mahtunud."

Järgmisel pesupäeval, kui kõik jälle nõõril kuivasid, ütles ema öösärk äkki:

"On aeg minna. Õelge teie, mis te tahate, aga m e i l on aeg minna."

"Kellel meil?" imestas triiksärk.

"Olen aidanud emmel Marti ja Piretit kanda

ning vastu võtta," selgitas ema öösärk. "Ja nüüd, kus peresse tuleb pesamuna, aitan teda jälle. Emme ütleb, et ma pidavat talle selles asjas õnne tooma. Et tal lähevad valud justkui vähemaks, kui mu otsustaval ajal selga paneb. Sellepärast ta mu sünnitusmajja kaasa võtabki, ehkki tal on uuemaid öösärke. Sellepärast ma võingi ütelda, et minusse mahub mitu elu."

Nagu tema sõnade kinnituseks tuli mitte emme, vaid issi joostes ja viis öösärgi kaasa. Kõik langesid häbist longu, vaid ema uhke peikleit, keda poldud tükk aega selga pandud, oli endiselt sapine.

"Ole vähemalt nüüdki vait!" tõmbus isa triiksärk temast eemale.

"Jah, Pireti pärast," lisas Pireti pluus.

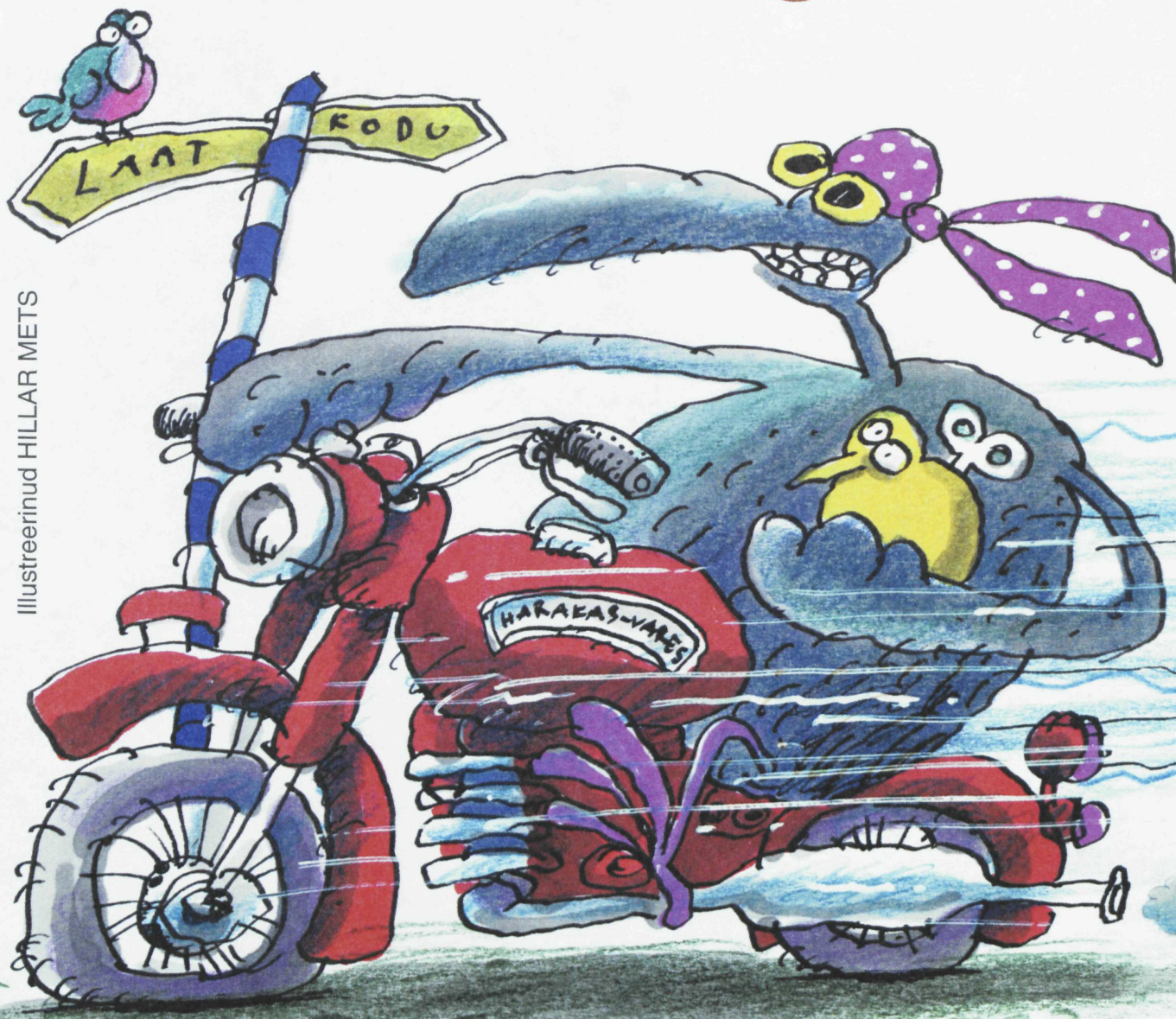
"Ja Mardi pärast ka," lisas Mardi sviiter.

"Ja pesamuna pärast ka," ütles isa triiksärk karmilt ning lisas siis: "Võta teadmiseks, hoopis uue ja sinust nägusama peikleidi lubas issi emale kinkida, kui kõik õnnelikult möödaks on."

Ega läinudki kuigi kaua aega, kui tilluke titepesu nõõril lehvivate esemete kõrvale ilmus.

Varesepoegade mängutibu

Illustreerinud HILLAR METS

Vanavares tõi laadalt poegadele mängutibu. Tibul oli võtmeke sabas. Kui sellega vedru üles keerati, hakkas tibu karglema ja nokaga toksima. Varesepoegadel läksid mänguasja nähes silmad peas püsti.

"Mulle! Mulle! Mulle!" kraaksusid nad üksteise võidu.

"Rahu, rahu!" vangutas vanavares pead. "See on teile kõigile. Kõik saate mängida."

"Mina esimesena!" kriiskas vanem poeg ja trügis teised kõrvale.

"Mina! Mina!" kraaksus keskmine ja võmmis vendi tiivakontidega.

"Nooremal on alati eesõigus, ema ütles!" lõugas kõige noorem ja näpistas teisi kintsust.

"Tasa, tasa," koputas vanavares nokaga vastu puutüve. "Mis see olgu! Jätke kisa! Teeme nii, et kõik olete esimesed. Üks keerab vedru üles, teine paneb tibu toksima, kolmas..." Kolmandale ei olnud vanal varesel enam tööd pakkuda. Aga kolmas ei jäänudki seda ootama. Kõige noorem oli segadust kasutades tibu noka vahele saanud, lehvitas korraks tiibu ja juba oligi naaberpuul. Ainult et tibu ei jõudnud sinna koos temaga. Ohulennul oli tibu alla kõrgesse rõhtu kukkunud. Vanavaresel võttis aega, enne kui selle üles leidis.

"Mulle! Mulle! Mulle!" jätkasid varesepojad kisa ja kraaksumist.

Aga vanavares tõusis hoopis puulatvade kohale. Vares lendas tagasi laadale. Müüvad seal asju, mis mängu asemel riiu majja toob, pahandas vana vares linna poole sõudes. Vares läks nõudma, et tibu ümber vahetataks.

See mees, kelle mõistulugusid Sa nüüd ja ka mõnes järgmises "Tähekeses" loed, elas nõnda ammu, et seda on lausa võimatu ette kujutada. Nimelt kuuendal sajandil enne meie ajaarvamise algust. Seega umbes kaks tuhat kuussada aastat tagasi. Tänapäeval teatakse teda peamiselt tänu sellele, et oma lugusid vestes pani mees aluse uuele kirjandusvormile – valmile.

Tüdruk ja piimakann

AISOPOS

TÜDRUK TULI LEHMA LÜPSMAST JA LÄKS NÜÜD RÕÖMSALT ÜLE KARJAMAA KODU POOLE. PILGENI TÄIS PIIMAKANNU KANDIS TA PEA PEAL. TÜDRUK LÄKS JA MUIGUTAS OMA MÖTTEID: "RIISUN SELLELT PIIMALT KOORE PEALT, KOOREST VÄNTAN VÕI, VÕI MÜÜN MAHA. TEENITUD RAHA EEST OSTAN KANAMUNE. KANAMUNADEST KOORUVAD TIBUD. JA NÕNDA ON MINUL VARSTI TERVE KANAKARI OLEMAS. OSA KANADEST-KUKKEDEST MÜÜN MAHA JA OSTAN SELLE RAHA EEST ENDALE KENA KLEIDI. PANEN SELLE KLEIDI SELGA JA LÄHEN LAADALE. POISID ON MINU KLEIDIST NII HULLUSTI SISSE VÕETUD, ET JÄÄVAD KARJAKAUPA MINU KÜLGE RIPPUMA. AGA MINA AJAN PEA, NÄE, NIIMOODI UHKELT KUKLASSE JA EI TEE NENDEST VÄLJAGI."

JA TÜDRUK AJASKI OMA PEA UHKELT KUKLASSE. KANN PUDENES TA PEALAELE ALLA JA PIIM LÄIGATAS RAMMUSA ROHU SISSE. ÜHES SELLEGA KADUSID SINNA KA TÜDRUKU TÄITUMATA JÄÄNUD UNISTUSED...

KOER AJAS JÄNEST TAGA. AGA ET JÄNESE JALAD OLID VÄLEDAMAD, SIIS NÄGI KOER VARSTI VEEL AINULT HAAVIKU-

Jänes ja koer

EMANDA SABATUTTI KAUGEL VÕSA VAHELE KADUMAS.

PEREMEES HAKKAS PENI PEALE PÕRKIMA:

"HÄBI! OLED SINNA ALLES VUSSERDIS! EI SAA NÜÜD ÜHTE JÄNESEJUSSI KÄTTE!"

"EI OLE MEIE VÄLEDUSEL VAHET MIDAGI," LÕÖTSUTAS KOER. "SIIN ON ASI HOOPIS MUUS. MINA JOOKSIN SELLEPÄRAST, ET SEDA PAHARETTI MEIE AIAST EEMALE PELETADA JA NÕNDA AINULT OMA KÕHUTÄIT AUSALT ÄRA TEENIDA. AGA JÄNES JOOKSIS SELLEPÄRAST, ET OMA ELU PÄÄSTA. JA SELLES ON VAKS VAHET!"

LASTELE JUTUSTANUD ANDRES JAAKSOO

Illustreerinud JUSS PIHO

TEINE JUUTT VAIKEKISKJAST

Sul oli õigus. Loom, kellega koos sinuga kohtusin ("Täheke" nr 4), oli kärp. Tema nime järgi nimetatakse tervet rühma väikekiskjaid kärplasteks.

Loom, keda nüüd tutvustan, on ka kärplane, ainult et kärpist mitu korda suurem ja välimuselt hoopis erinev, nagu pildilt näed. Ka tema elatab end jahist. Inimese vaherkord selle loomaga on üsna keerukas. Kui ta kanalasse satub, on kuri karjas. Õnneks on ta ikkagi metsloom ja inimelamise naabrusse satub üsna harva. Tema saagiks on peamiselt hiired, ei ütle ta ära ka lindudest, kui ainult lähedale pääseb. Parema puudumisel pistab konni, mügrisid, veekogude ääres kimbutab veelinde ja nende pesi. Silmast silma kohtumise võimalus temaga on veel väiksem kui nirgi või kärbiga. Võib juhtuda, et leiad ta loomaaiaist. Kui seal teda lähemalt silmitsed, siis kindlasti näed, et tal on imeilus kasukas ja üsna lõbus maski meenutav muster koonul ja silmade ümbruses. Hõreda ja läikiva pealiskarva varjus on tal peidus heledam pehme ja tihe aluskarv. Ilusa karvakasuka pärast on talle ikka jahti peetud. Teda on püütud kodustada ja lausa farmides kasvatada. Mis ka tegelikult õnnestus. Ja mis veel väga põnev, selle loomakese lähedast sugulast, õigemini tema valgekarvalist vormi, peeti väga-väga ammu, siis kui kasist koduloomana aimugi ei olnud, inimeste kodudes tubli hiirepüüdjana. Minu ühel heal sõbralgi oli kunagi niisugune loomake kodus. Ta oli hästi mängutujuuline ja pidas ka hellitamisest väga lugu. Tal oli ka üks eriline omadus. Kui miski teda ehmatas või ärritas, oli kohe tunda teravat, kirbet lõhna. Tema metsikul sugulasel oli see ärrituse lõhn veelgi teravam. Selle lõhna tõttu on loomal peale amet-

liku nime kõnekeeles veel üks väga iseloomulik nimi, mida mõnikord ka inimeste seas kasutatakse, kui tahetakse kellelegi pahasti öelda. Mis sa arvad, mis loom see on? Kuidas teda rahvasuus kutsutakse? Kui endale ei meenu, otsi vastust mõnest loomamäärast, entsüklopeediast, "Loomade elust". Muide, minul õnnestus ükskord ka ühe päris metsiku loomaga sinasõbraks saada. See võttis küll üsna palju aega, aga tore oli siiski. Ei soovita talle küll näppu suhu pista, kui sul see võimalus peaks järsku avanema. Ta võib sinu headest kavatsustest lihtsalt valesti aru saada ja hambad on tal nõelteravad! Head mõistatamist!

REIN MARAN

Pildistanud REIN MARAN

Vesipüks

MILVI PANGA

VEES ON, VEES ON VESIMÄRG
HAUG JA AHVEN, SÄGA, SÄRG.
ELUPÄEVI ILMA VEETA
KALAKENE EI SAA VEETA.

VEEL ON, VEEL ON VESIMÄRG
KEEGI, KELLE ELUJÄRG
PARAJASTI LOMBIVEES
VESIPÜKS VIST ON SEE MEES.

Põldohakas

MILVI PANGA

SAAGE ARU OHAKAST
OLEN ÜLE LOHAKAST
(INIMESEST MUIDUGI).
HOOLSAL MEID EI OLEGI.

Neli tolmust tonti

HENNO KÄO

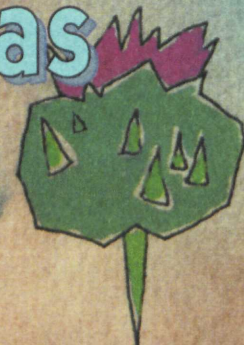
KOLE SÜNGES LOSSIKELDRIS NELI TOLMUST TONTI
TEGID JUBA PIKKA AEGA HOOLEGA REMONTI,
KOPSISID JA KOLISTASID – TÖÖ EI RIKU KONTI,
VALGUSTUSEKS POLNUD TARVIS ÜHTKI TULELONTI.

KELDRI EEST EI MAKSNUD TONDID IIAL MINGIT RENTI,
NEIL JU POLNUD HINGE TAGA ÜHTKI PUNAST SENTI,
TUJU VAJUS TIHTIPEALE LOOTUSETULT LONTI,
SELLES KANDIS NEID JU AMMU VÕLGNIKENA TUNTI.

KELDRISOPIST LEIDSID TONDID MITU SÄÄREKONTI,
NÜÜD ON VENNIKESTEL PLAANIS PANNA KONDID PANTI,
KÜLLAP LOODAVAD NAD SAADA SADATUHAT SENTI,
MILLEGA VÕIKS ÖIENDADA OMA KELDRIRENTI.

Illustreerinud PIRET SELBERG

Ikka karust mõteldes

OTT ARDER

KUI TALVEL MAA MUST ON
JA KUI POLE LUND,
NÄEB KARUKE KOOPAS
VIST RAHUTUT UND?

AGA KUI TALI
ON KÜLM JA LUMINE
ON KARU UNI
VIST MAGUS JA SUVINE?

KEVADE OTI TAAS
ÄRKVELE LÖÖB.
TEA, MIDA ÄRGANUD
KARU KÜLL SÖÖB?

Kõietantsija käis kaarel

OTT
ARDER

MA OLEN KÕIETANTSIJA,
KEL KAHJUKS PUUDUB KÖIS,
KUID EILE ÖÖSEL UNENÄOS
MUL KÜLALINE KÄIS.

KÄIS MINUL KÜLAS VIKERKAAR,
MA SELLEL TANTSISIN,
VAST HOMMIKUKS TAAS VÄSINUNA
VOODI VANTSISIN.

MA TÜKIKESE VIKERKAART
KA KOJU KAASA TÕIN
JA SINULE, HEA LUGEJA,
TA KINKIDA NÜÜD VÕIN.

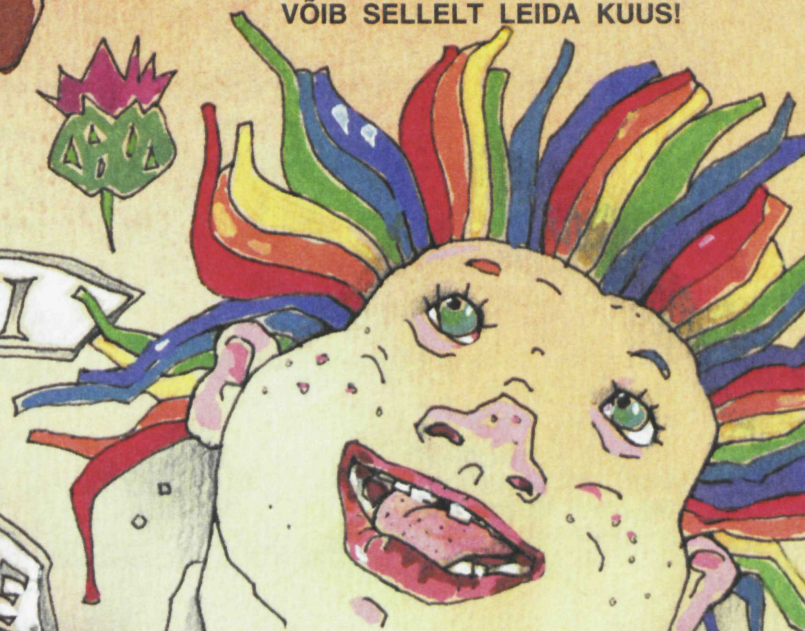
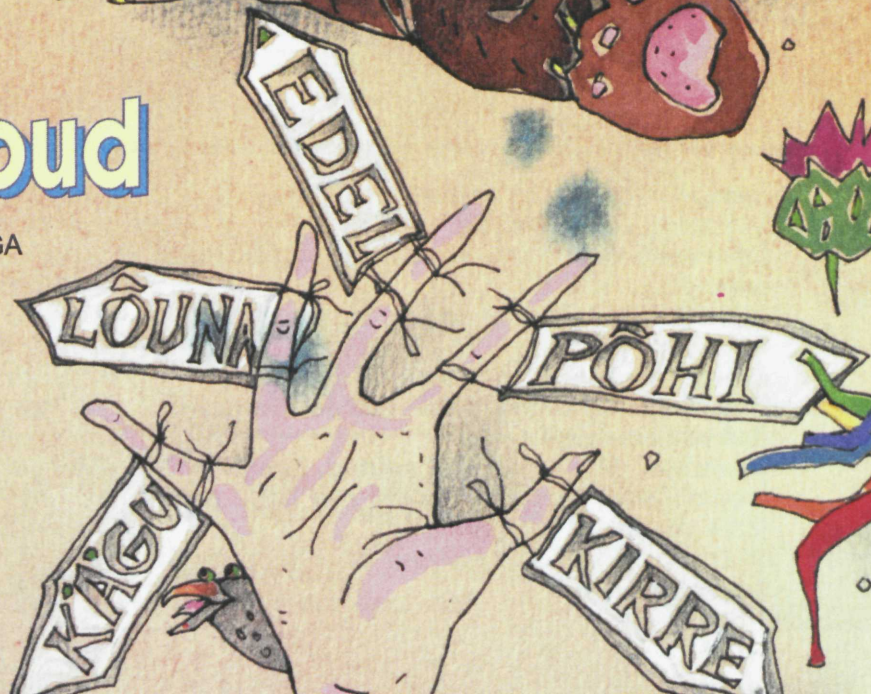
SEE TÜKK ON KAUNILT KÕVER,
SEE TÜKK ON UHIUUS
JA KIRKAID, VÄRSKEID VÄRVE
VÕIB SELLELT LEIDA KUUS!

Kui sul näpud põhjas

MILVI PANGA

KUI SUL NÄPUD PÕHJAS
ON LUGU ÜSNA HULL.
PÕHJAST HAKKAB PAISTMA,
ET NAPPUS TULEKUL.

AGA ÕNNEKS LÕUNA ON,
IDAKAAR JA LÄÄS.
KIRDESTKI JA LOODEST
VÕIB TULLA VÄLJAPÄÄS.

KÜLVIAEG

Mäletad ju veel Rebulbrit, kes elab taskus, kuid ei ole üldse revolvri sugulane. Isegi kaugelt sugulane mitte. Ja et tal on taskus elamiseks olemas kõik vajalik: taskulamp ja taskuraamat, taskukell ja taskukalender, taskupeegel ja taskuarvuti. Üht-teist muidugi veel. Eriti kolmandat. See kolmas on tegelikult kõige tähtsam. Arvad sa ära, mis see on? Õige – see on taskuraha. Ühel hommikul nägi Rebulber taskukalendrist, et kevad on käes. Taskuraadiostki kostis linnulaulu. Nüüd ei olnud enam aega taskuraamatut lugeda. Nüüd oli asi tõsine. Rebulber võttis labida ja läks õue. Oli ju tarvis peenramaa üles kaevata. Ega kevadel suurt muud tehtagi kui peenraid. Ja mida rohkem, seda parem. Rebulbri õu oli aga nii väike, et sinna mahtus ainult üks tilluke taskupeenar. Ja peenrasse mahtus torkama ainult ühe herne. See üks hernes oli Rebulbril õnneks olemas, kõik teised oli ta talve jooksul nahka pistnud. Rebulbrile maitseid hirmsasti herved. Palju ei puudunud, et ta oleks ka viimase herne ära söönud. Ta oligi selle korra juba suhu pistnud ja pisut närinudki. Aga nüüd oli hernes õnnelikult soojas mullas ja Rebulber lootis, et hambajäljed ei takista selle kiiret idanemist. Muidugi tuli hernest korralikult kasta. Kes tahab head saaki, peab ka vaeva nägema. Aga Rebulber teadis, et hernes tasub vaeva kuhjaga. Õnneks ei olnud veega muret, sest taskupudel oli peaaegu kaelani täis. Kui sul on ikka talv otsa herneid taskust võtta – eks ole see ju kuninglik tasu töö ja vaeva eest!

Illustreerinud HENNO KÄO

LEHTE HAINSAHU

KOLMEKÕNE

Martin: Te olete targad tüdrukud.

Maarika: Noo?

Klaarika: Ja siis?

Martin: Õelge mulle üht asja. Kas ilma vihata saab vihtlema minna?

Maarika: Muidugi ei saa.

Klaarika: Muidugi saab.

Maarika: Ega ikka saa küll!

Klaarika: Saab aga jah!

Maarika: Mina ütlen: ei saa! Ei ole eluilmaski saanud!

Klaarika: Ilma vihata on just õige mõnu, ütlen ma!

Martin: Ärge nüüd tülli küll pöörake.

Maarika: Ma tahaks näha, kuidas viheldakse, kui vihta ei olegi!

Klaarika: Mina olen küll näinud, kuidas ema sopsib laval lapsukest, endal hea nägu peas. Ilma vihata – ei ole vihane.

Martin: Mõlemal vaidlejal on õigus. Nagu tavaliselt ikka.

Maarika: Kõigepealt oleks pidanud selgeks tegema, mida sõnad tähendavad.

Martin: Eriti siis, kui asi tundub selge olevat.

Klaarika: Eriti veel siis, kui poisid jaburaid küsimusi esitavad.

Martin: Ma ei esita jaburaid küsimusi. Ma mõtlesin: teie ütlete: ei saa vihelda, kui vihta ei ole, aga mina oleksin ütelnud: ehee, aga kas selleks et vihelda peab vihane olema!

Klaarika: Kena on. Jäid pika ninaga.

Martin: Ei jäänud. Tõestasin: olete targad tüdrukud.

Maarika: Noo?

Klaarika: Ja siis?

Uhuu Öökull

PAPAGOI MAGNETOFONI ASEMEL

Tõsi mis tõsi, kõnelevat papagoi kasutatakse magnetofoni asemel järgmiste olümpiamängude linnas Sydney's. Seal on kool, kus õpetatakse papagoidele rääkimist. Õpetajateks on logopeedid, see tähendab inimesed, kes tegelevad kõnepuute väljaravimisega.

Kui papagoil on vajalikud sõnad ja laused selgeks saanud, müüakse nad perekondadele, kelle lastel on kõnelemisega raskusi. Nagu praktika kinnitab, õpivad lapsed papagoi järel palju kergemini sõnu välja ütleva kui magnetofoni abi kasutades.

TELER TASKUS

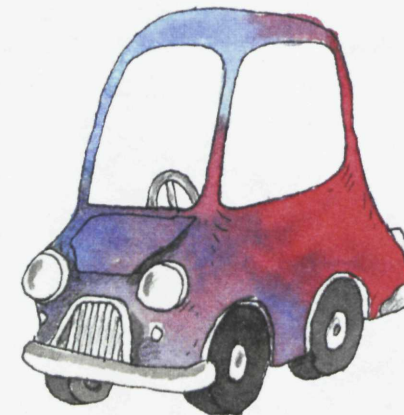
Firma "Sharp" Ameerikas on lisaks harilikele teleritele saatnud müügile taskuteleri. See on mõõtmelt nagu vanaisa portsigar – 3x12x12 cm. Taskusse pandult meenutab aparaat ka väliselt portsigarit. Telesaate jälgimiseks tuleb selle asjakese kaas avada. Kaane siseküljel on nimelt ekraan. Vajalikud lülitus- ja reguleerimisnupud asuvad aparaadi alumisel poolel. Kui nüüd antenn välja tõmmata, saab saateid vastu võtta.

PÄEVAPILT NUMBRITES

Fotoaparaat, mille puhul hea võtte saamiseks pole tarvis teha muud kui nupule vajutada, on juba ammu laialt tarvitusel. Nüüd on aga firma "Kodak" konstrueerinud ka aparaadi, mis muudab foto numbritereaks. Numbrid salvestatakse ning neid saab siis hiljem teleri- või arvutiekraanil piltideks muuta. Lisaks muule annab see moodus võimaluse pilte n-ö korrigeerida. Neilt saab soovimatut ära jätta ja üht-teist ilusamaks teha.

KASSI ELEKTER

Kui pimedas kassi silitada, võib näha, kuidas karvadest lendavad välja sinakad elektrisädemed. Kas kassid võiksid oma elektriga

ka valgust anda?

Võiksid küll. Füüsikud on välja arvutanud, et kui tuhandet kassi üheaegselt silitada, saaks elektri-voolu väikese 15-vatilise pirni põlema panemiseks.

AUTO MUUDAB VÄRVI

Küllap olete tähele pannud, kuidas mõne põrnika värvus muutub, kui vaadata teda teisest paigast, teise nurga all. Kolm suurt autotootjat, Nissan, Ford ja Mercedes-Benz, saatsid turule auto, millel on samalaadne omadus. Näiteks "Ford Mustangi" vastav mudel võib muutuda rohelisest purpursiks, kuldseks või ruugeks, olenevalt sellest, missuguse nurga all vaadata.

Säärane efekt on saavutatud värvi koosseisu kuuluvate väikeste osakeste võimest valguskiirgust spektraalosadeks lahutada.

Joonistanud JUSS PIHO

Tallinnas Raekoja platsi ääres on paik, kus käivad koos lapsed, keda huvitab kunst, fotograafia, kino, muusika, kirjandus või tants. Väikese Prints Akadeemia õpilased – nii nimetavad nad endid.

Järgnevad kaks kirjatööd on nendelt, kes valisid selles akadeemias valikaineks kaunistkirjanduse. "Täheke" tegi siin oma valiku – valisime avaldamiseks tööd, kus lapsed harjutavad kõnekäänuliste väljendite kasutamist.

Kas Sina oskad oma jutu sisse kõnekäände sulatada?

"Pea" kõnekäänu jutt

Koolis on tunde, kus annab pead murda. Pärast kooli pean veel õppetükid pähe tuupima. Rääkisin sõbrale augu pähe. Mulle on ühte ja sama asja nii palju räägitud, et see on ammu pähe kulunud.

"Silm" kõnekäänu jutt

Otasin pikisilmi hommikut. Mulle torkas silma üks vana raamat. Kaubamajas läks mul silme ees kirjuks. Rääkisin sõbraga nelja silma all. Mõned asjad olin kahe silma vahele jätnud.

"Nina" kõnekäänu jutt

Kel on peenike nina, topib seda kõikjale. Pärast on ta suur ninatark. Siis saab tänu tarkusele temast suur nina. Suur nina elab palju paremini kui väike nina.

Reio Pöder, 12a

TEEME LAHTI POSTIPAUNA

"Kõrva" kõnekäänu jutukesed

Ta kuulas minu juttu kõrvad kikkis. Ta ei uskunud oma kõrvu. Kas mu jutt on tõesti tõsi? See võtvat tal kõrvad pilli ajama.

Rääkinud kord kolm meest omavahel. Üks kurtnud, et tal olevat väga paha peremees, kes muudkui lubavat tal kõrvad pihku võtta. Teine rääkinud oma naisest, kel varsti aeg kõrvad pea alla panna. Kolmas öelnud selle peale, et mida teie ka sellest teate, endal kõrvatagused alles märjad.

Katrin Tupai, 10a

KAUR ELDEMEEL 5a
Orissaare

MINU ENDA MUINASJUTT

Elas kord üks ema, kellel ei olnud ühtegi tüdrukut. Ta tahtis väga endale väikest tüdart. Ema läks nõia juurde ja palus nii teha, et ta saaks tütre. Nõid andis emale magusat võlujooki. Ühel päeval juhtuski ime. Emale sündis imeväike tüdruk. Ta pani talle nimeks Mirjam. Ema hellitas tüdrukut väga. Mirjam ainult sõi ja jõi ning kasvas järjest suuremaks. Mirjam ei saanud enam hellitamist, vaid pidi koolis käima. Ta on vahel halb ja jonnakas ka. Mirjam peab veel kaua koolis käima ja targemaks saama. See olengi mina ise.

Mirjam Pullerits, III kl
Patküla Põhikool

PARIM SÕBER

inul on palju sõpru, kuid minu parim sõber on vist Eskar. Sünnipäevad on meil lähestikku. Me läheme koos koolist koju ja mürame

koos. Eskarile meeldivad autod, põnevad filmid, kelgutamine ja müramine. Ühe sõnaga – Eskar meeldib mulle. Eskaril on veel kolm nooremat venda. Ta peab vahel väiksemaid kantseldama.

Jürgen Hansen, III kl
Patküla Põhikool

MARIA MÄE 7a

VÄIKE VIGURIJUTT

Elasid kord masinad. Nad tegid oma tööd hästi. Ühel päeval läksid masinad vaidlema, kelle töö on tähtsam. Nii nad vahetasid oma tööd ära. Traktor hakkas inimesi vedama, takso muru niitma. Teerull hakkas lund lükkama, kraana lendama. Lennuk hoopis puid tõstma. No oli see alles segadus.

Mihkel Must, III kl
Jäned Põhikool

LAMMAS

Elas kord üksik lammas. Ühel ilusal suvepäeval ütles lammas peremehele: "Palun ära minu villa maha lõika, muidu hakkab külm!" Aeg läks mööda ja oli juba talv. Ühel külmal talvehommikul ütles lammas peremehele: "Aja, palun, mul vill maha, muidu hakkab mul palav."

Ingrid Lööper, III kl
Jäned Põhikool

TÄHEKESE NUKUTEATER LUMI. KELLUKE

HILLI RAND

Tegelased: TUUL, PÄIKE, LILL, PILV.

TUUL: (keerutab laval ringi, laseb deodorandist pahvakuid lilledõhna) Kevad on käes, kuulake kõik, kevad on käes! Ärgake talveunest! (ilmub PÄIKE, haigutab, raputab oma kiiri)

PÄIKE: Tere hommikust, härra TUUL, tere hommikust! Milline meeldiv üllatus – lõpuks ometi on kevad käes! (Nuusutab, aevastab) Jah, tõesti, seda on tunda! Järelikult on mul vaja tööle asuda. Pean paistma, särama, sillerdama, lume üles sulatama ja kõiki soojendama.

TUUL: Näete hea välja, proua PÄIKE. Aga teate ju, et ma ei saa ühel kohal kaua viibida, lendan edasi, et kõigile uudist kuulutada. Nägemist!

PÄIKE: Nägemist-nägemist, te meelitaja. Ma peangi hea välja nägema, mind vaatavad ju kõik, keegi pole minu suhtes ükskõikne. (Võtab käsipeegli ja uurib end sellest) Oo, mu soeng on korratu ja kus on mu ripsmetušš? (korrastab end) Sedasi... peab nüüd hoolega paistma hakkama (lehvitab ägedalt kiirtega).

(Maa seest kasvab aeglaselt välja tikksirge LILL)

PÄIKE: Oi, kes see seal tuleb? Väike lilleke – tere!

LILL: (vaikselt) Tere.

PÄIKE: Nii armsake, aga kui nõrguke ja kahvatu! Pean teda rohkem soojendama, seda selle kevade esimest lille. (PÄIKE liigutab oma kiiri, LILL kasvab veel veidi, kuid siis kasv peatub ja vähehaaval hakkab ta longu vajuma)

LILL: (veel vaikselt) Kuum on. Liiga kuum!

PÄIKE: Palun sind, mu väikseke, räägi kõvemini. Olen ju kõrgel ega kuule sind muidu. Äkki on tal ikka veel jahe? Pean pisut soojemalt paistma.

LILL: (vajub veel rohkem longu) Kui kuum, kujdas tahaks juua!

PÄIKE: Appi, temaga on midagi juhtunud! Kas ikka veel külm? Ei või olla! Mu väikseke, mu tütreke... Hei! Tulge appi!

TUUL: Näete, olengi juba tagasi. Aga, proua PÄIKE, mis on lahti? Te olete nii erutatud.

PÄIKE: Vaadake seda lillekest seal all. Ma soojendasin teda, ma armastasin teda, kuid tema vajus longu!

TUUL: (uurib LILLE lähemalt) Las ma katsun ta pulssi ja kuulan ta südant. Selge, ülekuumenemine kuivuse tundemärkidega. Ma määran rayiks kiire kerge kevadise vihmasaju.

PÄIKE: (jahmunult) Ülekuumenemine! Ja mina arvasin, et tal on külm...

TUUL: Nii, proua PÄIKE, meil pole aega kaotada. Lubage, et esitlen teile üht prisket pilvepoissi, kelle ma just kinni püüdsin. Lükkan ta mõneks ajaks teie ette. Siis suudame ehk esimese kevadlille päästa.

PILV: (ilmub PÄIKESE juurde, rääkides nätsutab nätsu) Terekest siis kah, proua VÄIKE! Arvestades sellega, et mul on kiire...

PÄIKE: Mu nimi on PÄIKE! Oh, ma olen nii õnnetu, alalõpmata peidetakse mind pilvede taha. Ma ei saa peaaegu kunagi näha vihmasadu... Kas ma ei võiks natukenegi piiluda, kuidas mu LILL jälle õitsele puhkeb?

TUUL: Kallis proua PÄIKE! Kui teie pealt vaatate, kuidas vihma sajab, peab ju kokku kutsuma vikerkaare, aga see pole sugugi lihtne – värvid on alailma mööda maailma laiali. Kui nad lõpuks kokku saad, ajavad nad veel oma järjekorda segi...

PÄIKE: Palun Teid ikkagi, härra TUUL, tehke

mulle see teene!

TUUL: Hea küll. Näiteks suvel ju võiks...

PILV: Kuulge, mul on kiire, aitab lobisemisest. Kas ma saan juba sadama hakata? Olen nii raskeks läinud, et ei saa enam hetkegi oodata! Kus on see teie abivajaja?

TUUL: Kohe, kohe, kannatage pisut, noormees! Lõpetan siin daamiga jutuaajamise, viisakus ennekõike!

PILV: Ma sain aru, et tulin siia asja pärast, kiirabi korras... (LILL ohkab ja vajub maha)

TUUL: Nüüd ei aita meil enam kiirabist, vaja on lausa reanimatsiooni! Üks-kaks-kolm, tähelepanu, valmis olla, sadu lahti! (Pilvest hakkab sadama vihma. PÄIKE üritab ühelt ja teiselt poolt PILVE tagant piiluda, kuid PILV ei lase. LILL hakkab end aeglaselt sirgu ajama)

LILL: (vaikselt) Nii i-me-li-ne, kõik voolab ja lõhnab, ma vist ei surnudki! Kui magus küll see vihm on!

TUUL: Stopp, küllalt, muidu tuleb üleujutus!

PILV: (raputab end) Ega mul polekski piiskagi rohkem. Näete, kui kergeks ma olen muutunud! (Hüpleb ringi) Noh, tore, et kõik hästi läks ja lillepreilile ikka hing sisse jäi! Mul muudki tegemist, pean minema ujuma, ciao!

PÄIKE: (hüüab talle järele) Aitäh abi eest! Noormees oli küll veidi kasvatamatu, kuid arvatavasti sooja südamega. (Pöördub LILLE poole) Mu tütreke, sa oled elus! Ja kui ilus sa veel oled!

LILL: (häbelikult) Kas tõesti olen ilus?

TUUL: Imeilus.

PÄIKE: Ulatage talle mu peegel, palun! (Tuul viib peegli LILLELE, too uurib end sellest)

LILL: Ah see ongi ilu? Siis olen ma vist jah ilus. Aga mis mu nimi on?

PÄIKE ja TUUL: (omavahel) Mis me talle nimeks paneme? (Sosistavad) Ristime su LUMIKELLUKESKSI!

LILL: Lumikelluke, lumikelluke, lu-mi-kel-lu-ke. Milline tore nimi! Kuid mida see tähendab? Mis on lumi? Mis on kelluke?

PÄIKE: Las ma jutustan sulle... alles äsja oli meil talv, igal pool aina lumi ja lumi, niisugune kohev ja valge, sama valge kui sina... (rääkides muutub ta hääl üha vaiksemale, kuni lõpuks kaob)

Pakun Sulle tegutsemiseks kahte võimalust: esimeselt leheküljelt leiad tegelaste näidised ning näpunäited ja lõiked nende valmistamiseks, teiselt tuleb tege-laskujud vaid paberist välja lõigata ja soovivatult papile liimida. Kui oled vähegi nutikam, katsetad esimest võimalust.

Vaata üle oma kindatagavara. Fotel on Tuuleks kasutatud kootud sinist sõrmikut, mille sõrmede otsa on torgatud sinise krepp-paberi ribadest pusa. Nendega sahistades teeb Tuul tuule häält. (Kui vaja, haarab Tuul deodorandi või peeglikese sõrmede vahele.)

Lumikellukese sõrmik on roheline. Õie jaoks lõika joonistus-paberist 3 õielehte ja südamik ning helerohe-lisest paberist 3 tillukest südant. Liimi südamik toruks ja südamekesed selle alläärde. Ülemise ääre külge kinnita pikuti pliiaatsiga kumeraks koolutatud õielehed (vt joonis 2). Õis tuleb torgata Pika Peetri otsa sõrme konksus hoides, nii et kelluke jääks allapoole rippu. Kui Lill tärkab, hoia õit teiste sõrmede varjus peos ja nihuta Lille tasakesi lava tagant ülespoole, kuni saad

NUKUNÄIDENDI "LUMIKELLUKE" TEGELASTE VALMISTAMINE

käe randmest lavaservale toetada. Siis siruta sõrmi järjest rohkem sirgu, välja arvatud õiega Pikk Peeter. Kui Lumikelluke longu

vajub, lase käsi lõdvalt lonti. Päikese kinda peopessa on kleebi-tud kuld-paberitükid ja sõrmedele samasugused kiired. Päikest mängides tuleb sõrmed hoida või-malikult harali, välja arvatud siis, kui Päike peeglit hoiab.

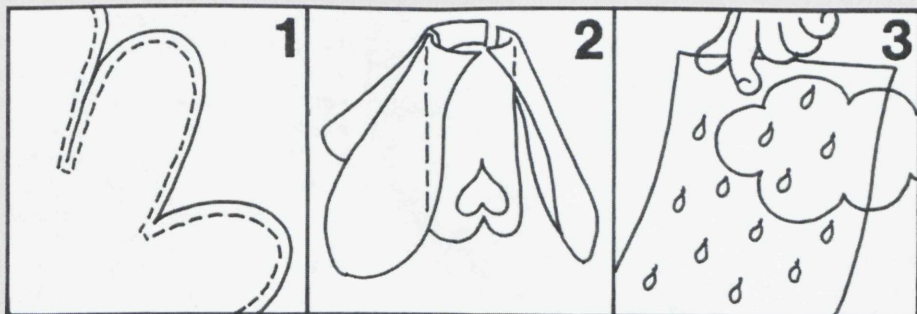
Kui kodus tegelasteks sobivaid kindaid pole, kõlbab ka triko-taažriie, millest ema saab hõlp-sasti sõrmikud õmmelda. Pane tähele õmbluse tagasipööramist sõrmede hargnemiskohas (vt joo-nis 1). Lõika sõrmedevahed lahti alles pärast õmblemist ja lõpeta

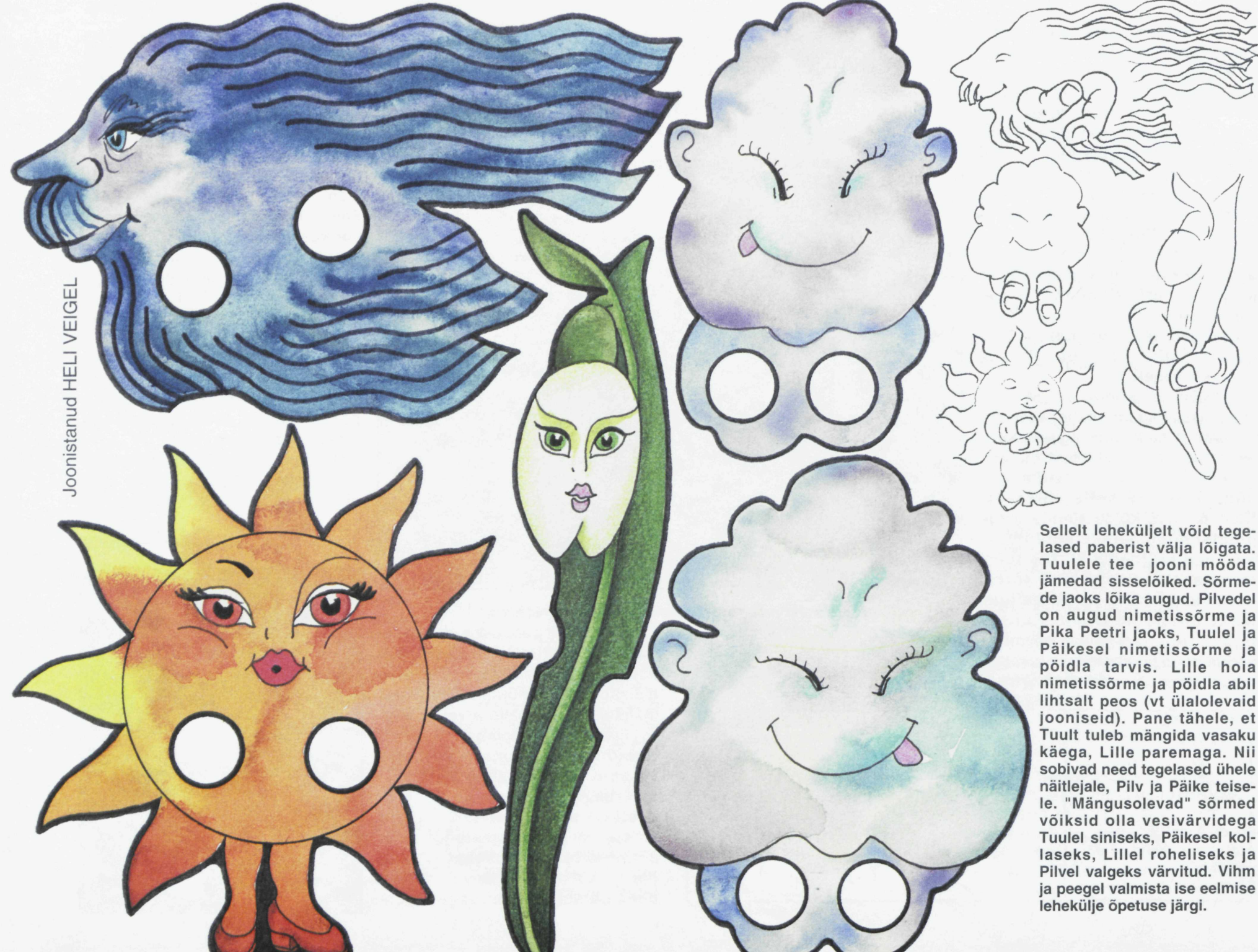
sisselõige kindlasti paar mil-limeetrit enne hargnemiskohta. Peegel lõika välja papist ja liimi talle hõbepaberist "klaas" peale. Pilv lõika valgest joonistus-paberist ja liimi sellele vatitups peale. Kinnita Pilv niidi otsa rip-puma. Pärast vihma kõhnaks jäänud Pilve tarvis tee uus pisike Pilv. Vihmasaju jaoks maali guaši või veekindla vildikaga läbipaist-vale kilepaberile piisku. Kui vihma hakkab sadama, lase piiskadega kilel üle Pilve alla Lille poole langeda kuni kile lava taha kaob (vt joonis 3).

Lava ehita kahest kõrvuti toolist, mille seljatugedele aseta tekk. Toolide istmed jäta mängijate poole - sinna saab käpiknukud ritta valmis panna.

Näitlejaid peab olema vähemalt kaks. Üks mängib Tuule ja Lille osa, teine Päikese ja Pilve omi.

HELI VEIGEL

Sellelt leheküljelt võid tegeleda paberist välja lõigata. Tuulele tee jooni mööda jämedad sisselõiked. Sõrmede jaoks lõika augud. Pilvedel on augud nimetissõrme ja Pika Peetri jaoks, Tuulel ja Päikesel nimetissõrme ja pöidla tarvis. Lille hoia nimetissõrme ja pöidla abil lihtsalt peos (vt ülalolevaid jooniseid). Pane tähele, et Tuult tuleb mängida vasaku käega, Lille paremaga. Nii sobivad need tegeleda ühele näitlejale, Pilv ja Päike teisele. "Mängusolevad" sõrmed võiksid olla vesivärvidega Tuulel siniseks, Päikesel kollaseks, Lillel rohelisteks ja Pilvel valgeks värvitud. Vihm ja peegel valmistada ise eelmise lehekülje õpetuse järgi.

ARVA ÄRA! ARVA ÄRA! ARVA ÄRA! ARVA ÄRA!

IME LIND

IMELOOM

Joonistanud PIRET SELBERG

SIIN NÄETE KAHE IMEELUKAT. KUI TUNNETE ÄRA, KELLEST NAD KOKKU ON PANDUD, SAATE TEADA, KELLE KEHAD NEIL ON.

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
EE0001 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 681 497

Vastutav toimetaja
SIIRI KASE
tel 681 495

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 681 495

Kunstiline toimetaja
PRIIT REA
tel 681 495

Printall
Tatari 64
EE0001 Tallinn

ESIKAANE
JOONISTAS
EPP
MARGUSTE

KÕIGE KÕIGEM AUTO

Just niiviisi on lugematud koolijütsid pärinud mõne asja kohta, mis neid hirmsasti huvitab. Milline on kõige kõige ilusam ja koledam ja suurem ja väiksem ja võimsam ja ümaram ja kiirem ja rohelisem ja naljakam auto?

Neis küsimustes on raske leida ühist keelt, sest andmed on sageli üsna erinevad ja vastuolulised. Aga olgu peale. Niisiis maailma väikseim auto? Võib-olla Minissima, mis ehitati Inglismaal populaarse väikeauto Mini müügiedust tiivustatuna? Igatahes on autodisainer William Townsi ehitatud Minissimat iseloomustatud sõnadega – sel autol on sama palju pikkust kui teistel sõiduautel laiust. Mis, muide, lubas sel autol vabalt parkida nina- või tagaosas vastu kõnnitee äärt. Minissima loodi 1973. aastal ja vaatamata teatud ebamugavustele mahutas see neli sõitjat. Üsna ebamugavaks kujunes aga autost väljumine. Seda tuli teha läbi tagaluugi. Võib-olla siin peituskki põhjus, miks auto ei saavutanud publiku- ega müüjatehuvi. Minissima nimi jäi igaveseks autoajalukku nende sõidukite reale, mida kunagi tootma ei hakatud.

Tegelikult on isegi Minissimast väiksemaid autosid. Näiteks Breutsch Mopetta, mida esitleti esmakordselt 1956. aastal ja mis oli vaid 170 cm pikk, 88 cm lai ja kaalus koos mootoriga

kõigest 61 kg. Loomulikult polnud sellises ülimini-autos rohkem ruumi kui üheainsa sõitja, seega juhi tarbeks. Sõidukit viis edasi 49 cm³ mopeedimootor. Esimene Mopetta on tänini sõidukorras ja seisab ühe inglise autokollektsionääri garaažis aukohal.

MATI LAOS

HIND 10 KROONI

